

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 599/2014,

16. aprill 2014,

millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 428/2009, millega kehtestatakse ühenduse kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, edasitoimetamise, vahendamise ja transiidi kontrollimiseks

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 207,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽¹⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu määruse (EÜ) nr 428/2009 ⁽²⁾ kohaselt tuleb kahesuguse kasutusega kaupu tõhusalt kontrollida, kui neid eksporditakse liidust või veetakse läbi liidu või kui neid tarnitakse kolmandasse riiki liidus elava või selles asutatud vahendaja osutatud vahendusteenuste tulemusena.
- (2) Selleks et liikmesriigid ja liit saaksid täita oma rahvusvahelisi kohustusi, kehtestatakse määruse (EÜ) nr 428/2009 I lisaga selliste kahesuguse kasutusega kaupade ühine loetelu, mis kuuluvad liidus kontrollimisele. Otsused kontrollitavate kaupade kohta tehakse Austraalia grupi, raketitehnoloogia kontrollirežiimi, tuumatarneriikide grupi ja Wassenaari kokkuleppe ning keemiarelvade keelustamise konventsiooni raames.
- (3) Määruses (EÜ) nr 428/2009 on sätestatud, et selle I lisas sätestatud kahesuguse kasutusega kaupade loetelu ajakohastatakse kooskõlas selliste ülesannete ja kohustustega ning nende võimalike muudatustega, mida liikmesriigid on võtnud tuumarelvade leviku tõkestamise rahvusvahelise korra ja ekspordi kontrollimise korra raames või asjakohaste rahvusvaheliste lepingute ratifitseerimise tulemusel.
- (4) Määruse (EÜ) nr 428/2009 I lisas sätestatud kahesuguse kasutusega kaupade loetelu on vaja korrapäraselt ajakohastada, et tagada selle täielik kooskõla rahvusvaheliste julgeolekualaste kohustustega, tagada läbipaistvus ja säilitada eksportijate konkurentsivõimet. Nimetatud kahesuguse kasutusega kaupade loetelu ajakohastamisega viivitamine võib avaldada ebasoovitavat mõju julgeolekule ja rahvusvahelistele tuumarelvade leviku tõkestamise jõupingutustele ning liidu eksportijate majandustegevusele. Muudatuste tehniline laad ja asjaolu, et need muudatused tuleb teha kooskõlas rahvusvaheliste ekspordikontrollirežiimide raames tehtud otsustega, tähendab samas seda, et vajalike muudatuste rakendamiseks liidus tuleks kasutada kiirendatud menetlust.
- (5) Määrusega (EÜ) nr 428/2009 kehtestatud liidu üldine ekspordiluba on üks neljast ekspordiloo tüübist, mis on nimetatud määrusega ette nähtud. Selline üldine ekspordiluba lubab liidus asutatud eksportijatel ekspordida teatavaid kaupu teatavatesse sihtkohtadesse vastavalt nimetatud ekspordiloo tingimustele.
- (6) Määruse (EÜ) nr 428/2009 II lisas on esitatud praegu liidus kehtiv liidu üldine ekspordiluba. Arvestades sellise liidu üldise ekspordiloo iseloomu, võib osutada vajalikuks lubade kehtivusalast mõne sihtkoha eemaldamine, eelkõige sel juhul, kui olukorra muutumise tõttu on selge, et lihtsustatud ekspordi teatavasse sihtkohta ei tohiks enam lubada liidu üldise ekspordiloo. Ühe sihtkoha eemaldamine liidu üldise ekspordiloo kehtivusalast ei tohiks välistada eksportija võimalust taotleda teist tüüpi ekspordiluba määruse (EÜ) nr 428/2009 asjaomaste sätete alusel.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi 23. oktoobri 2012. aasta seisukoht (ELT C 68E, 7.3.2014, lk 112) ja nõukogu 3. märtsi 2014. aasta esimese lugemise seisukoht (ELT C 100, 4.4.2014, lk 6). Euroopa Parlamendi 3. aprilli 2014. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

⁽²⁾ Nõukogu 5. mai 2009. aasta määrus (EÜ) nr 428/2009, millega kehtestatakse ühenduse kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, edasitoimetamise, vahendamise ja transiidi kontrollimiseks (ELT L 134, 29.5.2009, lk 1).

- (7) Kahesuguse kasutusega kaupade ühise loetelu korrapärase ja õigeaegse ajakohastamise tagamiseks kooskõlas liikmesriikide poolt rahvusvaheliste ekspordikontrollirežiimide raames võetud ülesannete ja kohustustega peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta määruse (EÜ) nr 428/2009 I lisa määruse artikli 15 reguleerimisala piires. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil.
- (8) Selleks, et liit suudaks kiiresti reageerida liidu üldise ekspordiloo alusel toimuva ekspordi tundlikkuse hindamise muutuvatele tingimustele, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta määruse (EÜ) nr 428/2009 II lisa seoses sihtkohtade väljajätmisega liidu üldise ekspordiloo kehtivusalast. Arvestades, et selliseid muudatusi tuleks teha vaid vastava ekspordi hinnangulise ohu suurenemise korral ning et sellise ekspordi puhul võiks üldise ekspordiloo kasutamise jätkamine kiirelt kahjustada liidu ja selle liikmesriikide julgeolekut, võib komisjon kasutada kiirmenetlust.
- (9) Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning nõuetekohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (10) Seetõttu tuleks määrust (EÜ) nr 428/2009 vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EÜ) nr 428/2009 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artikli 9 lõikele 1 lisatakse järgmised lõigud:

„Tagamaks, et Ila–Ilf lisa sisalduv liidu üldine ekspordiluba hõlmab üksnes madala riskiga tehinguid, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 23a vastu delegeeritud õigusakte, et eemaldada liidu üldise ekspordiloo kehtivusalast sihtkohti, kui sellistele sihtkohtadele kehtestatakse artikli 4 lõikes 2 osutatud relvaembargo.

Kui selliste relvaembargode puhul on liidu üldise ekspordiloo kehtivusalast teatud sihtkohtade väljajätmine tungiva kiireloomulisuse tõttu vajalik, kohaldatakse käesoleva lõike alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele artiklis 23b sätestatud menetlust.”

- 2) Artiklisse 15 lisatakse järgmine lõige:

„3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23a vastu delegeeritud õigusakte I lisa sätestatud kahesuguse kasutusega kaupade loetelu ajakohastamiseks. I lisa ajakohastatakse käesoleva artikli lõike 1 reguleerimisala piires. Kui I lisa ajakohastamine on seotud kahesuguse kasutusega kaupadega, mis on loetletud ka Ila–Ilg või IV lisa, muudetakse neid lisasid vastavalt.”

- 3) Lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 23a

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 9 lõikes 1 ja artikli 15 lõikes 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 2. juulist 2014. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 9 lõikes 1 ja artikli 15 lõikes 3 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

5. Artikli 9 lõike 1 ja artikli 15 lõike 3 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 23b

1. Käesoleva artikli kohaselt vastuvõetud delegeeritud õigusakt jõustub viivitamata ja seda kohaldatakse seni, kuni selle suhtes ei esitata lõike 2 kohaselt vastuväidet. Delegeeritud õigusakti teatavakstegemisel Euroopa Parlamendile ja nõukogule põhjendatakse kiirmenetluse kasutamist.

2. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad delegeeritud õigusakti suhtes vastuväite esitada kooskõlas artikli 23a lõikes 5 osutatud menetlusega. Sellisel juhul tunnistab komisjon õigusakti viivitamata kehtetuks pärast seda, kui Euroopa Parlament või nõukogu teatab oma otsusest esitada vastuväide.”

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 16. aprill 2014

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
D. KOURKOULAS

Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisavaldus kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi kontrollisüsteemi läbivaatamise kohta

Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon tunnistavad ELi strateegilise ekspordikontrolli korra tõhususe ja sidususe pideva tugevdamise tähtsust, tagades julgeoleku kõrge taseme ja piisava läbipaistvuse ilma konkurentsivõimet ja kahesuguse kasutusega kaupade seaduslikku kaubandust takistamata.

Kõnealused kolm institutsiooni leiavad, et süsteemi tuleb ajakohastada ja täiendavalt ühtlustada, eesmärgiga pidada sammu uute ohtude ja kiirete tehnoloogiliste muutustega, vähendada moonutusi, luua tõeline kahesuguse kasutusega kaupade ühisturg (võrdsed võimalused eksportijatele) ning olla ekspordikontrolli valdkonnas jätkuvalt teenäitajaks kolmandatele riikidele.

Selle saavutamiseks on äärmiselt oluline täiustada kontrollnimekirjade ajakohastamise menetlust (määruse lisad), tõhustada riskihindamist ja teabevahetust, töötada välja tõhusamad tööstusstandardid ja vähendada erinevusi rakendamises.

Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon võtavad teadmiseks küsimused, mis puudutavad selliste info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate ekspordi, mida võidakse kasutada inimõiguste rikkumistega seoses ja ELi julgeoleku ohustamiseks; eelkõige puudutab see tehnoloogiad, mida kasutakse massijälgimiseks, seireks, jälgimiseks, jälitamiseks ja tsenseerimiseks, ning tarkvara haavatavust.

Sellega seoses on alustatud tehnilisi konsultatsioone, muu hulgas ELi kahesuguse kasutusega kaupade alaste vastastikuste külastuste, kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühma ja ekspordikontrollirežiimide raames, ning jätkuvalt võetakse meetmeid kriisiolukordade lahendamiseks sanktsioonide abil (vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 215) või riikliku tasandi meetmeid. Samuti suurendatakse jõupingutusi mitmepoolsete kokkulepete tõhustamiseks ekspordikontrollirežiimide raames ning kaalutakse võimalusi selle küsimuse käsitlemiseks ELi kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrollipoliitika käimasoleva läbivaatamise ja komisjoni teatise väljatöötamise käigus. Sellega seoses võtsid kolm institutsiooni teadmiseks Wassenaari kokkuleppe osaliste 4. detsembri 2013. aasta kokkuleppe kehtestada kontrollid sellistele keerulistele seirevahenditele, mis võimaldavad loata juurdepääsu arvutisüsteemidele, ning IP-võrgu seiresüsteemidele.

Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon võtavad samuti kohustuse arendada edasi olemasolevat nn catch-all mehhanismi nende kahesuguse kasutusega kaupade puhul, mida määruse I lisa ei hõlma, eesmärgiga veelgi tõhustada ekspordikontrollisüsteemi ja selle rakendamist Euroopa ühtsel turul.

Komisjoni avaldus delegeeritud õigusaktide kohta

Käesoleva määrusega seoses tuleb komisjon meelde tema poolt Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni suhete raamkokkuleppe punktis 15 võetud kohustust esitada parlamendile täielik teave ja dokumentatsioon koosolekute kohta, mis ta on pidanud riiklike ekspertidega delegeeritud õigusakte ette valmistades.

Komisjoni avaldus määruse ajakohastamise kohta

Selleks et tagada integreeritum, tõhusam ja ühtsem Euroopa lähenemisviis strateegiliste kaupade liikumisele (eksport, edasitoimetamine, vahendamine ja transiit), esitab komisjon nii kiiresti kui võimalik uue ettepaneku määruse ajakohastamiseks.
